

185

ROZPORZĄDZENIE PREZESA RADY MINISTRÓW

z dnia 1 sierpnia 1966 r.

w sprawie warunków ogólnych, naukowych i zawodowych, jakim powinny odpowiadać osoby kierownictwa i dozoru ruchu zakładu górniczego.

Na podstawie art. 92 dekretu z dnia 6 maja 1953 r. — Prawo górnicze (Dz. U. z 1961 r. Nr 23, poz. 113) zarządza się, co następuje:

Rozdział 1.

Przepisy ogólne.

§ 1. 1. Rozporządzenie określa warunki ogólne, naukowe i zawodowe, którym powinny odpowiadać:

- 1) osoby kierownictwa ruchu zakładu górniczego — kierownik ruchu zakładu górniczego oraz kierownicy działów ruchu,
- 2) osoby dozoru ruchu zakładu górniczego — pracownicy sprawujący w zakładzie górniczym dozór ruchu.

2. Zakładem górniczym w rozumieniu przepisów rozporządzenia jest również zakład prowadzony przez przedsiębiorstwo geologiczne, wykonujący prace geologiczne obejmujące roboty górnicze i wiercenia studienne, do których stosuje się odpowiednio przepisy prawa górniczego w zakresie przewidzianym w art. 2 ustawy z dnia 16 listopada 1960 r. o prawie geologicznym (Dz. U. Nr 52, poz. 303).

§ 2. Warunki przewidziane w rozporządzeniu dla osób kierownictwa i dozoru ruchu zakładu górniczego są wymagane również od osób, które je zastępują.

§ 3. Właściwi ministrowie (kierownicy urzędów centralnych) w porozumieniu z Prezesem Wyższego Urzędu Górniczego określają, które stanowiska w podległych im przedsiębiorstwach górniczych są stanowiskami kierownictwa ruchu zakładu górniczego oraz dozoru wyższego, średniego i niższego tych zakładów.

§ 4. 1. Kierownictwo i dozór ruchu zakładu górniczego może sprawować ten, kto:

- 1) posiada obywatelstwo polskie, korzysta w pełni z praw publicznych i obywatelskich praw honorowych oraz włada biegle językiem polskim w słowie i piśmie,
- 2) odpowiada określonym w rozporządzeniu warunkom naukowym i zawodowym,
- 3) posiada sprawdzoną przez okręgowy urząd górniczy znajomość prawa górniczego i innych przepisów, których

znajomość jest niezbędna w zakresie jego czynności; w uzasadnionych wypadkach okręgowy urząd górniczy może odstąpić od sprawdzenia znajomości przepisów.

2. Warunkiem objęcia stanowiska kierownictwa lub dozoru ruchu jest znajomość danego zakładu górniczego w stopniu niezbędnym do wykonywania określonych czynności.

§ 5. 1. Dla określenia wymaganych warunków naukowych i zawodowych osób kierownictwa i dozoru ruchu ustala się grupy zakładów górniczych i rodzaje zakładów górniczych.

2. Zakłady górnicze dzieli się na następujące grupy:

- 1) zakłady górnicze podziemne;
  - 2) zakłady górnicze podziemne o warunkach mniej niebezpiecznych;
  - 3) zakłady górnicze:
    - a) odkrywkowe,
    - b) prowadzące prace geologiczne obejmujące wykonywanie szybków, sztolni, wkopów i szurfów,
    - c) prowadzące otworami wiertniczymi lub z innych ujęć roboty eksploatacyjne oraz prowadzące prace geologiczne obejmujące wykonywanie otworów wiertniczych, prac geofizycznych metodą sejsmiczną oraz innych robót górniczych nie wymienionych pod lit. b);
  - 4) zakłady górnicze:
    - a) odkrywkowe o warunkach mniej niebezpiecznych,
    - b) prowadzące prace geologiczne, obejmujące wykonywanie szybków, sztolni, wkopów i szurfów w warunkach mniej niebezpiecznych,
    - c) prowadzące w warunkach mniej niebezpiecznych otworami wiertniczymi lub z innych ujęć roboty eksploatacyjne oraz prowadzące prace geologiczne obejmujące wykonywanie otworów wiertniczych oraz innych robót górniczych nie wymienionych pod lit. b);
  - 5) zakłady górnicze odkrywkowe prowadzące roboty górnicze w mniejszym rozmiarze bez użycia materiałów wybuchowych:
    - a) przy stosowaniu mechanizacji,
    - b) bez stosowania mechanizacji.
3. Zakłady górnicze dzieli się na następujące rodzaje:
- 1) zakłady podziemne górnictwa węglowego,

- 2) zakłady podziemne górnictwa solnego,
- 3) zakłady podziemne górnictwa rud oraz inne podziemne zakłady górnicze,
- 4) zakłady górnicze prowadzące otworami wiertniczymi lub z innych ujęć roboty eksploatacyjne złóż ropy naftowej, gazu ziemnego i innych kopalin,
- 5) zakłady górnicze odkrywkowe,
- 6) zakłady górnicze prowadzące prace geologiczne obejmujące wykonywanie otworów wiertniczych oraz wierceń studziennych,
- 7) zakłady górnicze prowadzące prace geologiczne obejmujące wykonywanie szybków, sztolni, wkopów i szurfów,
- 8) zakłady górnicze prowadzące prace geologiczne, obejmujące wykonywanie prac geofizycznych metodą sejsmiczną oraz wykonywanie prac z zakresu geofizyki wiertniczej.

§ 6. Zaliczenia zakładu górniczego do poszczególnych grup ustalonych w § 5 ust. 2 dokonuje okręgowy urząd górniczy po zasięgnięciu opinii jednostki bezpośrednio nadrzędnej nad przedsiębiorstwami prowadzącymi zakłady górnicze.

§ 7. 1. Warunki naukowe obejmują ukończenie przewidzianych dla danego stanowiska w kierownictwie i dozorze ruchu zakładu górniczego studiów stwierdzonych odpowiednim dyplomem lub świadectwem, uzyskanych zgodnie z obowiązującymi przepisami.

2. Warunki zawodowe obejmują praktykę w kierownictwie i dozorze ruchu lub praktykę w ruchu zakładu górniczego określoną czasem trwania, zakresem praktyki i przedmiotem wykonywaniem określonych czynności w ruchu zakładu górniczego. Za praktykę w kierownictwie i dozorze ruchu lub w ruchu zakładu górniczego w zakresie odpowiedniej specjalności technicznej uważa się:

- 1) pracę w kierownictwie i dozorze ruchu lub w ruchu zakładu górniczego w zakresie odpowiedniej specjalności technicznej, wykonywaną po spełnieniu warunków naukowych, określonych w rozporządzeniu;
- 2) pracę w kierownictwie i dozorze ruchu zakładu górniczego tej samej grupy oraz tego samego rodzaju zakładów górniczych;
- 3) pracę w kierownictwie i dozorze ruchu pod ziemią, jeżeli czynności w kierownictwie i dozorze ruchu mają być wykonywane w ruchu zakładu górniczego pod ziemią;
- 4) okresy pracy na stanowiskach:
  - a) inspekcyjno-technicznych w urzędach górniczych,
  - b) inspekcyjno-technicznych w jednostkach nadrzędnych nad przedsiębiorstwami prowadzącymi zakłady górnicze,
  - c) inspektora pracy sprawującego nadzór nad zakładami górniczymi,
  - d) naukowo-technicznych w górniczych szkołach wyższych i instytucjach naukowych.

3. Okręgowy urząd górniczy może w uzasadnionych wypadkach zaliczyć w całości lub w części jako praktykę osobie zgłoszonej do zatwierdzenia na stanowisko kierownictwa lub dozoru ruchu zakładu górniczego pracę:

- 1) wykonywaną w kierownictwie i dozorze oraz w ruchu zakładu górniczego przed uzyskaniem warunków naukowych,
- 2) w odpowiedniej specjalności technicznej wykonywaną w niegórnictwych zakładach przemysłowych dla stanowisk kierownictwa i dozoru ruchu, określonych w §§ 10, 11 i 13—17;

- 3) na stanowiskach nauczycieli przedmiotów zawodowych oraz kierowników zajęć praktycznych i instruktorów w szkołach górniczych.

4. Okręgowy urząd górniczy może zwolnić od wykazania się odbyciem praktyki w dozorze ruchu, jeżeli to jest wyjątkowo uzasadnione układem stanowisk ruchu zakładu górniczego, osobą mającą sprawować średni dozór ruchu, wykazującą się odpowiednim okresem praktyki w ruchu zakładu górniczego.

Rozdział 2.

Warunki naukowe i zawodowe dla osób kierownictwa ruchu zakładu górniczego.

§ 8. 1. Kierownikiem ruchu zakładu górniczego może być ten, kto przedstawi dowód ukończenia odpowiedniej szkoły technicznej i odbycia praktyki, a mianowicie:

- 1) w zakładach górniczych określonych w § 5 ust. 2 pkt 1:
  - a) dyplom magistra inżyniera górnika oraz zaświadczenie odbycia co najmniej czteroletniej praktyki w kierownictwie i dozorze ruchu,
  - b) dyplom inżyniera górnika i zaświadczenie odbycia co najmniej sześcioletniej praktyki w kierownictwie i dozorze ruchu oraz dowód złożenia w wyższej szkole technicznej z wynikiem pomyślnym egzaminu uzupełniającego w zakresie przewietrzania i pożarów zgodnie z programem tej szkoły, ustalonym dla magistrów inżynierów górników,
  - c) świadectwo technika górnika i zaświadczenie odbycia co najmniej dziesięcioletniej praktyki (w tym co najmniej dwa lata na stanowisku kierownika działu ruchu) oraz dowód złożenia w wyższej szkole technicznej z wynikiem pomyślnym egzaminu, zgodnie z programem tej szkoły ustalonym dla magistrów inżynierów górników, w zakresie przewietrzania i pożarów oraz w zakresie ustalonym indywidualnie dla kandydata przez Wyższy Urząd Górniczy;
- 2) w zakładach górniczych określonych w § 5 ust. 2 pkt 2:
  - a) dyplom magistra inżyniera górnika i zaświadczenie odbycia co najmniej trzyletniej praktyki w kierownictwie i dozorze ruchu,
  - b) dyplom inżyniera górnika i zaświadczenie odbycia co najmniej pięcioletniej praktyki w kierownictwie i dozorze ruchu,
  - c) świadectwo technika górnika i zaświadczenie odbycia co najmniej ośmioletniej praktyki w kierownictwie i dozorze ruchu,
  - d) dyplom magistra inżyniera geologa górniczego, magistra inżyniera geodety górniczego, magistra inżyniera mechanika górniczego lub magistra inżyniera elektryka górniczego i zaświadczenie odbycia co najmniej czteroletniej praktyki w kierownictwie i dozorze ruchu.

2. Do uzyskania zatwierdzenia na stanowisko kierownika ruchu w zakładach górniczych określonych w § 5 ust. 2 pkt 1 i 2 jest wymagane odbycie w ramach praktyki określonej w ust. 1 co najmniej jednorocznej praktyki na stanowisku bezpośrednio niższym w kierownictwie ruchu.

§ 9. Kierownikiem działu robót górniczych może być ten, kto przedstawi dowód ukończenia odpowiedniej szkoły technicznej i odbycia praktyki, a mianowicie:

- 1) w zakładach górniczych określonych w § 5 ust. 2 pkt 1:
  - a) dyplom magistra inżyniera górnika oraz zaświadczenie odbycia co najmniej trzyletniej praktyki w dozorze ruchu,

- b) dyplom inżyniera górnika i zaświadczenie odbycia co najmniej pięcioletniej praktyki w dozorze ruchu oraz dowód złożenia w wyższej szkole technicznej z wynikiem pomyślnym egzaminu uzupełniającego w zakresie przewietrzania i pożarów, zgodnie z programem tej szkoły ustalonym dla magistrów inżynierów górników,
- c) świadectwo technika górnika i zaświadczenie odbycia co najmniej ośmioletniej praktyki (w tym co najmniej dwa lata na stanowisku wyższego dozoru) oraz dowód złożenia w wyższej szkole technicznej z wynikiem pomyślnym egzaminu, zgodnie z programem szkoły ustalonym dla magistrów inżynierów górników, w zakresie przewietrzania i pożarów oraz w zakresie ustalonym indywidualnie dla kandydata przez Wyższy Urząd Górniczy;
- 2) w zakładach górniczych określonych w § 5 ust. 2 pkt 2:
- a) dyplom magistra inżyniera górnika i zaświadczenie odbycia co najmniej dwuletniej praktyki w dozorze ruchu,
- b) dyplom inżyniera górnika i zaświadczenie odbycia co najmniej czteroletniej praktyki w dozorze ruchu,
- c) świadectwo technika górnika i zaświadczenie odbycia co najmniej siedmioletniej praktyki w dozorze ruchu,
- d) dyplom magistra inżyniera geologa górniczego, magistra inżyniera geodety górniczego, magistra inżyniera mechanika górniczego lub magistra inżyniera elektryka górniczego i zaświadczenie odbycia co najmniej trzyletniej praktyki w dozorze ruchu.
- § 10. 1. Kierownikiem ruchu zakładu górniczego i kierownikiem działu robót górnich może być ten, kto przedstawi dowód ukończenia odpowiedniej szkoły technicznej odbycia praktyki, a mianowicie:
- 1) w zakładach górniczych określonych w § 5 ust. 2 pkt 3 lit. a) i b):
- a) dyplom magistra inżyniera górnika odpowiedniej specjalności i zaświadczenie odbycia co najmniej dwuletniej praktyki w kierownictwie i dozorze ruchu,
- b) dyplom inżyniera górnika odpowiedniej specjalności i zaświadczenie odbycia co najmniej czteroletniej praktyki w kierownictwie i dozorze ruchu,
- c) świadectwo technika górnika odpowiedniej specjalności i zaświadczenie odbycia co najmniej siedmioletniej praktyki w kierownictwie i dozorze ruchu,
- d) dyplom magistra inżyniera geologa górniczego, magistra inżyniera geodety górniczego, magistra inżyniera mechanika górniczego lub magistra inżyniera elektryka górniczego i zaświadczenie odbycia co najmniej trzyletniej praktyki w kierownictwie i dozorze ruchu;
- 2) w zakładach górniczych określonych w § 5 ust. 2 pkt 3 lit. c):
- a) dyplom magistra inżyniera górnika odpowiedniej specjalności i zaświadczenie odbycia co najmniej dwuletniej praktyki w dozorze ruchu,
- b) dyplom inżyniera górnika odpowiedniej specjalności i zaświadczenie odbycia co najmniej czteroletniej praktyki w dozorze ruchu,
- c) świadectwo technika górnika odpowiedniej specjalności i zaświadczenie odbycia co najmniej siedmioletniej praktyki w dozorze ruchu,
- d) dyplom magistra inżyniera odpowiedniej specjalności technicznej i zaświadczenie odbycia co najmniej trzyletniej praktyki w dozorze ruchu,
- e) dyplom inżyniera odpowiedniej specjalności technicznej i zaświadczenie odbycia co najmniej pięcioletniej praktyki w dozorze ruchu,
- f) świadectwo technika odpowiedniej specjalności technicznej i zaświadczenie odbycia co najmniej ośmioletniej praktyki w dozorze ruchu;
- 3) w zakładach górniczych określonych w § 5 ust. 2 pkt 4 lit. a) i b):
- a) dyplom magistra inżyniera górnika odpowiedniej specjalności i zaświadczenie odbycia co najmniej jednorocznej praktyki w dozorze ruchu,
- b) dyplom inżyniera górnika odpowiedniej specjalności i zaświadczenie odbycia co najmniej dwuletniej praktyki w dozorze ruchu,
- c) świadectwo technika górnika odpowiedniej specjalności i zaświadczenie odbycia co najmniej czteroletniej praktyki w dozorze ruchu;
- 4) w zakładach górniczych określonych w § 5 ust. 2 pkt 4 lit. c):
- a) dyplom magistra inżyniera górnika odpowiedniej specjalności i zaświadczenie odbycia co najmniej jednorocznej praktyki w dozorze ruchu,
- b) dyplom inżyniera górnika odpowiedniej specjalności i zaświadczenie odbycia co najmniej dwuletniej praktyki w dozorze ruchu,
- c) świadectwo technika górnika odpowiedniej specjalności i zaświadczenie odbycia co najmniej czteroletniej praktyki w dozorze ruchu,
- d) dyplom magistra inżyniera odpowiedniej specjalności technicznej i zaświadczenie odbycia co najmniej dwuletniej praktyki w dozorze ruchu,
- e) dyplom inżyniera odpowiedniej specjalności technicznej i zaświadczenie odbycia co najmniej trzyletniej praktyki w dozorze ruchu,
- f) świadectwo technika odpowiedniej specjalności technicznej i zaświadczenie odbycia co najmniej pięcioletniej praktyki w dozorze ruchu.
2. Właściku odbycia praktyki w kierownictwie ruchu nie stosuje się do kierownika działu robót górnich.
- § 11. Poza działem robót górnich kierownikiem innego działu ruchu zakładu górniczego może być ten, kto przedstawi dowód ukończenia szkoły technicznej w zakresie odpowiedniej ze względu na dział ruchu zakładu górniczego specjalności technicznej i odbycia praktyki, a mianowicie:
- 1) w zakładach górniczych określonych w § 5 ust. 2 pkt 1:
- a) dyplom magistra inżyniera i zaświadczenie odbycia co najmniej dwuletniej praktyki w dozorze ruchu,
- b) dyplom inżyniera i zaświadczenie odbycia co najmniej trzyletniej praktyki w dozorze ruchu,
- c) świadectwo technika i zaświadczenie odbycia co najmniej pięcioletniej praktyki (w tym co najmniej dwa lata na stanowisku wyższego dozoru) oraz dowód złożenia w wyższej szkole technicznej z wynikiem pomyślnym egzaminu w zakresie ustalonym indywidualnie dla kandydata przez Wyższy Urząd Górniczy;
- 2) w zakładach górniczych określonych w § 5 ust. 2 pkt 2 i 3:
- a) dyplom magistra inżyniera lub inżyniera i zaświadczenie odbycia co najmniej dwuletniej praktyki w dozorze ruchu,
- b) świadectwo technika i zaświadczenie odbycia co najmniej pięcioletniej praktyki w dozorze ruchu;
- 3) w zakładach górniczych określonych w § 5 ust. 2 pkt 4:
- a) dyplom magistra inżyniera i zaświadczenie odbycia co najmniej jednorocznej praktyki w dozorze ruchu,
- b) dyplom inżyniera i zaświadczenie odbycia co najmniej dwuletniej praktyki w dozorze ruchu,
- c) świadectwo technika i zaświadczenie odbycia co najmniej trzyletniej praktyki w dozorze ruchu.

§ 12. 1. Kierownikiem ruchu zakładu górniczego i kierownikiem działu robót górniczych (działu eksploatacji lub wierceń) może być również ten, kto przedstawi dowód ukończenia wyższej szkoły oraz odbycia praktyki, a mianowicie:

- 1) w zakładach górniczych określonych w § 5 ust. 2 pkt 3 lit. c) dyplom magistra geologii lub magistra geofizyki i zaświadczenie odbycia co najmniej pięcioletniej praktyki w dozorze ruchu,
- 2) w zakładach górniczych określonych w § 5 ust. 2 pkt 4 lit. c) dyplom magistra geologii lub magistra geofizyki i zaświadczenie odbycia co najmniej trzyletniej praktyki w dozorze ruchu.

2. Kierownikiem innego działu ruchu zakładu górniczego poza działem robót górniczych (działem eksploatacji lub wierceń) oraz działem głównego mechanika, budowlanym i montażowym w zakładach górniczych określonych w § 5 ust. 2 pkt 3 lit. c) oraz pkt 4 lit. c) może być również ten, kto przedstawi dyplom magistra geologii lub magistra geofizyki oraz zaświadczenie odbycia co najmniej dwuletniej praktyki w dozorze ruchu.

3. Osoba określona w ust. 1, której studia nie obejmowały nauki wiertnictwa i stosowania materiałów wybuchowych, jest obowiązana wykazać się złożeniem w wyższej szkole technicznej z wynikiem pomyślnym egzaminu uzupełniającego z wiertnictwa i stosowania materiałów wybuchowych zgodnie z programem tej szkoły, ustalonym dla magistrów inżynierów geologów górniczych.

§ 13. 1. Kierownikiem ruchu i kierownikiem działu ruchu w zakładach górniczych określonych w § 5 ust. 2 pkt 5 może być ten, kto przedstawi dowód ukończenia w zakresie odpowiedniej specjalności technicznej szkoły technicznej lub kursu i odbycia praktyki, a mianowicie:

- 1) świadectwo technika i zaświadczenie odbycia co najmniej sześciomiesięcznej praktyki w ruchu zakładu górniczego,
- 2) świadectwo zasadniczej szkoły zawodowej lub równorzędnego kursu albo świadectwo mistrza i zaświadczenie odbycia co najmniej jednorocznej praktyki w ruchu zakładu górniczego.

2. Kierownikiem ruchu w zakładach górniczych określonych w § 5 ust. 2 pkt 5 lit. b) może być również osoba posiadająca dostateczną praktykę w ruchu zakładu górniczego lub robotach ziemnych przy eksploatacji gliny, żwiru lub piasku. Okręgowy urząd górniczy może uzależnić zatwierdzenie kierownika ruchu od wyniku sprawdzenia jego wiadomości fachowych.

Rozdział 3.

Warunki naukowe i zawodowe dla osób dozoru ruchu zakładu górniczego.

§ 14. Osobą wyższego dozoru ruchu zakładu górniczego może być ten, kto przedstawi w zależności od działu ruchu zakładu górniczego dowód ukończenia szkoły technicznej w zakresie odpowiedniej specjalności technicznej i odbycia praktyki, a mianowicie:

- 1) w zakładach górniczych określonych w § 5 ust. 2 pkt 1:
  - a) dyplom magistra inżyniera i zaświadczenie odbycia co najmniej półtorarocznej praktyki w dozorze ruchu,
  - b) dyplom inżyniera i zaświadczenie odbycia co najmniej dwu i półrocznej praktyki w dozorze ruchu,
  - c) świadectwo technika i zaświadczenie odbycia co najmniej czteroletniej praktyki w dozorze ruchu;
- 2) w zakładach górniczych określonych w § 5 ust. 2 pkt 2 i 3:
  - a) dyplom magistra inżyniera i zaświadczenie odbycia

co najmniej jednorocznej praktyki w dozorze ruchu; w dziale robót górniczych (dziale eksploatacji lub wierceń) może być również zatrudniony magister inżynier geolog górniczy, magister inżynier geodeta górniczy, magister inżynier mechanik górniczy lub magister inżynier elektryk górniczy po odbyciu co najmniej półtorarocznej praktyki w dozorze ruchu,

- b) dyplom inżyniera i zaświadczenie odbycia co najmniej dwuletniej praktyki w dozorze ruchu,
  - c) świadectwo technika i zaświadczenie odbycia co najmniej trzyletniej praktyki w dozorze ruchu;
- 3) w zakładach górniczych określonych w § 5 ust. 2 pkt 4:
- a) dyplom magistra inżyniera i zaświadczenie odbycia co najmniej sześciomiesięcznej praktyki w dozorze ruchu; w dziale robót górniczych (dziale eksploatacji lub wierceń) może być również zatrudniony magister inżynier geolog górniczy, magister inżynier geodeta górniczy, magister inżynier mechanik górniczy lub magister inżynier elektryk górniczy po odbyciu co najmniej jednorocznej praktyki w dozorze ruchu,
  - b) dyplom inżyniera i zaświadczenie odbycia co najmniej jednorocznej praktyki w dozorze ruchu,
  - c) świadectwo technika i zaświadczenie odbycia co najmniej dwuletniej praktyki w dozorze ruchu.

§ 15. Osobą średniego dozoru ruchu zakładu górniczego może być ten, kto przedstawi w zależności od działu ruchu zakładu górniczego dowód ukończenia szkoły technicznej lub kursu w zakresie odpowiedniej specjalności technicznej i odbycia praktyki, a mianowicie:

- 1) w zakładach górniczych określonych w § 5 ust. 2 pkt 1:
  - a) dyplom magistra inżyniera i zaświadczenie odbycia co najmniej sześciomiesięcznej praktyki w dozorze ruchu,
  - b) dyplom inżyniera i zaświadczenie odbycia co najmniej półtorarocznej praktyki w dozorze ruchu,
  - c) świadectwo technika i zaświadczenie odbycia co najmniej dwuletniej praktyki w dozorze ruchu;
- 2) w zakładach górniczych określonych w § 5 ust. 2 pkt 2 i 3:
  - a) dyplom magistra inżyniera i zaświadczenie odbycia co najmniej sześciomiesięcznej praktyki w dozorze ruchu; w dziale robót górniczych (dziale eksploatacji lub wierceń) może być również zatrudniony magister inżynier geolog górniczy, magister inżynier geodeta górniczy, magister inżynier mechanik górniczy lub magister inżynier elektryk górniczy po odbyciu co najmniej jednorocznej praktyki w dozorze ruchu,
  - b) dyplom inżyniera i zaświadczenie odbycia co najmniej jednorocznej praktyki w dozorze ruchu,
  - c) świadectwo technika i zaświadczenie odbycia co najmniej dwuletniej praktyki w dozorze ruchu,
  - d) świadectwo zasadniczej szkoły zawodowej lub równorzędnego kursu albo świadectwo mistrza oraz zaświadczenie odbycia co najmniej trzyletniej praktyki w dozorze ruchu, a dla zakładów górniczych określonych w § 5 ust. 3 pkt 8 — odbycia co najmniej dwuletniej praktyki w dozorze ruchu;
- 3) w zakładach górniczych określonych w § 5 ust. 2 pkt 4:
  - a) dyplom magistra inżyniera lub inżyniera i zaświadczenie odbycia co najmniej sześciomiesięcznej praktyki w dozorze ruchu; w dziale robót górniczych (dziale eksploatacji lub wierceń) może być również zatrudniony magister inżynier geolog górniczy, magister inżynier geodeta górniczy, magister inżynier mechanik górniczy lub magister inżynier elektryk górniczy po odbyciu co najmniej jednorocznej praktyki w dozorze ruchu,
  - b) świadectwo technika i zaświadczenie odbycia co najmniej jednorocznej praktyki w dozorze ruchu,

- c) świadectwo zasadniczej szkoły zawodowej lub równorzędnego kursu albo świadectwo mistrza i zaświadczenie odbycia co najmniej dwuletniej praktyki w dozorze ruchu.

§ 16. Osobą niższego dozoru ruchu zakładu górniczego może być ten, kto przedstawi w zależności od działu ruchu zakładu górniczego dowód ukończenia szkoły technicznej lub kursu w zakresie odpowiedniej specjalności technicznej i odbycia praktyki, a mianowicie:

- 1) w zakładach górniczych określonych w § 5 ust. 2 pkt 1, 2 i 3 lit. a) i b) oraz pkt 4 lit. a) i b):
  - a) dyplom magistra inżyniera lub inżyniera, a dla działu robót górniczych — również dyplom magistra inżyniera geologa górniczego, magistra inżyniera geodety górniczego lub magistra inżyniera mechanika górniczego lub magistra inżyniera elektryka górniczego i zaświadczenie odbycia co najmniej sześciomiesięcznej praktyki w ruchu zakładu górniczego,
  - b) świadectwo technika i zaświadczenie odbycia co najmniej jednorocznej praktyki w ruchu zakładu górniczego,
  - c) świadectwo zasadniczej szkoły zawodowej lub równorzędnego kursu albo świadectwo mistrza i zaświadczenie odbycia co najmniej pięcioletniej praktyki w ruchu zakładu górniczego;
- 2) w zakładach górniczych określonych w § 5 ust. 2 pkt 3 lit. c) oraz pkt 4 lit. c):
  - a) dyplom magistra inżyniera lub inżyniera, a dla działu robót górniczych (działu eksploatacji lub wierceń) — również dyplom magistra inżyniera geologa górniczego, magistra inżyniera geodety górniczego, magistra inżyniera mechanika górniczego lub magistra inżyniera elektryka górniczego i zaświadczenie odbycia co najmniej sześciomiesięcznej praktyki w ruchu zakładu górniczego,
  - b) świadectwo technika i zaświadczenie odbycia co najmniej jednorocznej praktyki w ruchu zakładu górniczego,
  - c) świadectwo zasadniczej szkoły zawodowej lub równorzędnego kursu albo świadectwo mistrza oraz zaświadczenie odbycia co najmniej trzyletniej praktyki w ruchu zakładu górniczego — dla zakładów górniczych prowadzących roboty eksploatacyjne złóż ropy naftowej i gazu ziemnego otworami wiertniczymi, prace geologiczne obejmujące wykonywanie otworów wiertniczych celem poszukiwania lub rozpoznania złóż ropy naftowej i gazu ziemnego, prace geologiczne obejmujące wykonywanie otworów wiertniczych przy głębokościach przekraczających 500 m oraz roboty eksploatacyjne i prace geologiczne otworami wiertniczymi wielkośrednicowymi,
  - d) świadectwo zasadniczej szkoły zawodowej lub równorzędnego kursu albo świadectwo mistrza oraz zaświadczenie odbycia co najmniej dwuletniej praktyki w ruchu zakładu górniczego dla zakładów górniczych prowadzących inne niż wymienione pod lit. c) roboty eksploatacyjne lub prace geologiczne oraz wiercenia studienne.

§ 17. 1. Osobą dozoru ruchu zakładu górniczego określonego w § 5 ust. 2 pkt 5 może być ten, kto przedstawi dowód ukończenia w zakresie odpowiedniej specjalności technicznej szkoły technicznej lub kursu i odbycia praktyki, a mianowicie:

- 1) świadectwo technika i zaświadczenie odbycia co najmniej trzymiesięcznej praktyki w ruchu zakładu górniczego,
- 2) świadectwo zasadniczej szkoły zawodowej lub równo-

rzędnego kursu albo świadectwo mistrza i zaświadczenie odbycia co najmniej sześciomiesięcznej praktyki w ruchu zakładu górniczego.

2. Przepis § 13 ust. 2 stosuje się odpowiednio.

§ 18. 1. Osobą wyższego dozoru ruchu może być również ten, kto przedstawi dowód ukończenia wyższej szkoły i odbycia praktyki, a mianowicie:

- 1) w zakładach górniczych określonych w § 5 ust. 2 pkt 3 lit. c) dyplom magistra geologii lub magistra geofizyki i zaświadczenie odbycia co najmniej dwuletniej praktyki w dozorze ruchu,
- 2) w zakładach górniczych określonych w § 5 ust. 2 pkt 4 lit. c) dyplom magistra geologii lub magistra geofizyki i zaświadczenie odbycia co najmniej jednorocznej praktyki w dozorze ruchu.

2. Osobą średniego dozoru ruchu może być również ten, kto przedstawi dowód ukończenia wyższej szkoły i odbycia praktyki, a mianowicie:

- 1) w zakładach górniczych określonych w § 5 ust. 2 pkt 3 lit. c) dyplom magistra geologii lub magistra geofizyki i zaświadczenie odbycia co najmniej jednorocznej praktyki w dozorze ruchu,
- 2) w zakładach górniczych określonych w § 5 ust. 2 pkt 4 lit. c) dyplom magistra geologii lub magistra geofizyki i zaświadczenie odbycia co najmniej sześciomiesięcznej praktyki w dozorze ruchu.

3. Osobą niższego dozoru ruchu w zakładach górniczych określonych w § 5 ust. 2 pkt 3 lit. c) oraz pkt 4 lit. c) może być również ten, kto przedstawi dyplom magistra geologii lub magistra geofizyki oraz dowód odbycia co najmniej sześciomiesięcznej praktyki w ruchu zakładu górniczego.

4. Przepisów ust. 1—3 nie stosuje się do działów ruchu głównego mechanika, budowlanego i montażowego.

Rozdział 4.

Przechodzenie osób kierownictwa i dozoru ruchu z jednego zakładu górniczego do drugiego.

§ 19. 1. W razie przechodzenia osób kierownictwa i dozoru ruchu z jednego zakładu górniczego do drugiego obowiązują przy określaniu warunków następujące zasady zaliczania dotychczasowej praktyki w kierownictwie i dozorze ruchu w zakładach górniczych:

- 1) przy przejściu do zakładu górniczego tego samego rodzaju:
  - a) należącego do tej samej grupy lub do grupy zakładów o warunkach mniej niebezpiecznych — zalicza się dotychczasową praktykę w kierownictwie i dozorze ruchu zakładu górniczego,
  - b) należącego do grupy zakładów o warunkach bardziej niebezpiecznych — wymaga się odbycia na stanowisku bezpośrednio niższym w kierownictwie lub dozorze ruchu zakładu o warunkach bardziej niebezpiecznych dodatkowej praktyki, wynoszącej jedną trzecią część praktyki wymaganej do pełnienia odpowiednich czynności w kierownictwie i dozorze ruchu zakładu górniczego tej grupy;
- 2) przy przejściu do zakładu górniczego innego rodzaju, należącego do tej samej grupy lub do grupy zakładów o warunkach mniej niebezpiecznych:
  - a) z podziemnego zakładu górniczego do zakładu górniczego odkrywkowego lub prowadzącego prace geologiczne obejmujące wykonywanie szybików, sztolni,

wkopów i szurfów — zalicza się praktykę w kierownictwie i dozorze ruchu podziemnego zakładu górniczego,

b) z podziemnego zakładu górnictwa węglowego do podziemnego zakładu górnictwa innego rodzaju — zalicza się praktykę w kierownictwie i dozorze ruchu podziemnego zakładu górnictwa węglowego.

2. W wypadkach nie określonych w ust. 1 okręgowy urząd górniczy, jeżeli względy prawidłowego i bezpiecznego ruchu zakładu górniczego nie stoją temu na przeszkodzie, może zaliczyć osobie mającej sprawować czynności w kierownictwie lub dozorze ruchu zakładu górniczego w całości lub w części dotychczasową praktykę w zakładach górniczych.

Rozdział 5.

Przepisy przejściowe i końcowe.

§ 20. 1. W szczególnych wypadkach określonych umową międzynarodową kierownictwo lub dozór ruchu zakładu górniczego mogą sprawować również cudzoziemcy.

2. Cudzoziemcy powinni posiadać kwalifikacje naukowe i zawodowe równorzędne z warunkami określonymi w rozporządzeniu lub przedstawić zaświadczenie wydane przez właściwe władze państwa, którego są obywatelami, stwierdzające uprawnienia do wykonywania na terenie tego państwa określonych czynności kierownictwa lub dozoru ruchu zakładu górniczego.

3. Prezes Wyższego Urzędu Górniczego określi zasady i tryb sprawdzania przez urzędy górnicze wymagań określonych w § 4 ust. 1 pkt 3.

§ 21. Przepisy rozporządzenia nie naruszają przepisów szczególnych, określających wyższe niż przewidziane w rozporządzeniu wymagania naukowe i zawodowe dla osób kierownictwa i dozoru ruchu zakładów górniczych w stosunku do poszczególnych specjalności technicznych.

§ 22. W wypadkach uzasadnionych szczególnymi warunkami pracy w podziemnych zakładach górniczych właściwy minister (kierownik urzędu centralnego) w porozumieniu z Prezesem Wyższego Urzędu Górniczego może określić do-

datkowe warunki zawodowe w zakresie rodzaju i okresu praktyki wymaganej do zajmowania określonych stanowisk kierownictwa i dozoru ruchu w tych zakładach.

§ 23. Kto w dniu wejścia w życie rozporządzenia pełni czynności kierownictwa lub dozoru ruchu zakładu górniczego i w tym charakterze jest zatwierdzony przez okręgowy urząd górniczy, zachowuje nadal prawo do pełnienia tych czynności na zajmowanym stanowisku, choćby nie posiadał warunków naukowych, wymaganych niniejszym rozporządzeniem, lub dodatkowych warunków zawodowych określonych na podstawie przepisu § 22.

§ 24. 1. Kto w dniu objęcia przepisami prawa górniczego zakładu, który obecnie nie podlega przepisom prawa górniczego, pełni czynności kierownictwa lub dozoru ruchu tego zakładu, zachowuje nadal prawo do pełnienia tych czynności na zajmowanym stanowisku, choćby nie odpowiadał warunkom naukowym, wymaganym rozporządzeniem.

2. W okresie dwu lat od objęcia przepisami prawa górniczego zakładu, który obecnie nie podlega przepisom prawa górniczego, jeśli ten zakład będzie zaliczony do grupy zakładów górniczych określonych w § 5 ust. 2 pkt 4 lub 5 — okręgowy urząd górniczy może zatwierdzić na stanowisko kierownictwa lub dozoru ruchu osobę, która nie odpowiada warunkom naukowym określonym w rozporządzeniu, a która wykazała przed okręgowym urzędem górniczym wiadomości praktyczne dostateczne dla zakresu powierzonych jej czynności.

§ 25. 1. Traci moc rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów z dnia 14 sierpnia 1959 r. w sprawie warunków ogólnych, naukowych i zawodowych, jakim powinny odpowiadać osoby mające sprawować kierownictwo, i dozór ruchu zakładu górniczego (Dz. U. Nr 48, poz. 292).

2. Do czasu wydania przepisów przewidzianych w § 3 obowiązują przepisy dotychczasowe, wydane na podstawie rozporządzenia, o którym mowa w ust. 1.

§ 26. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Prezes Rady Ministrów: *J. Cyrankiewicz*